

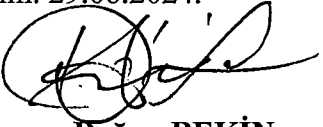

16190

Doğan BEKİN
İstanbul Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Kültür ve Turizm Bakanı Sayın Mehmet Nuri ERSOY tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını, Anayasa'nın 98. ve Türkiye Büyük Millet Meclisi içtüzüğünün 96'ncı maddeleri gereğince saygılarımla talep ederim. 29.08.2024.

Doğan BEKİN

İstanbul Milletvekili

Trabzon'da bulunan tarihi Sümela Manastırında, 2010 yılından bu yana her yıl, Ortodoks Hristiyanlarca "Meryem Ana'nın göğe yükseliş günü" olarak kutsal kabul edilen 15 Ağustos gününde ayin gerçekleştirilmektedir. Aslında Sümela manastırı, bir ayin yeri değil, ibadet yeri değil, aktif tarihte kullanılmış daha önce de paganların kullandığı bir yer, bir müze, bir tarihi ören yeridir. Sümela manastırı, aktif Manastır olmayalı yüzyıllar olmuştur.

Elbette ki hiç kimsenin ne ayin yapmasına ne ibadetine ne de dininin gereklerini yerine getirmesine karşı değiliz. Ancak bugün çok açık bir şekilde görülmektedir ki Sümela Manastırında yapılan ayinde "Ekümenik"lik propagandası yapılmaktadır. Sümela Manastırı'ndaki ayin Lozan Barış Antlaşması ve Anayasaya aykırı olduğu, dini değil siyasi amaç taşıdığı çok açıktır.

Öncelikli olarak, Lozan Antlaşması ile "Fener Rum Ortodoks Kilisesi'ne hiçbir şekilde özel statü, hak, yetki ve herhangi bir imtiyaz verilmemiş" olup, keza ismen de söz konusu Lozan Antlaşmasının hiçbir maddesinde zikredilmemiştir. Bunun sonucu olarak, Lozan Antlaşması'nın ilgili maddeleri gereği Rum Kilisesi'nin kaza-i idari şahsiyet ve imtiyazları lağvedilmiş ve Fener Rum Kilisesi'nin yetkileri söz konusu anlaşmayla belirlenmiş olup, sadece "başrahip" unvanının kullanabilmesi T.C. Adalet Bakanlığı tarafından tescil edilmiştir.

Buna rağmen hala ısrarla “EKÜMENİK” sıfatının kullanılmaya çalışılması her türlü izahtan varestedir.

Fener Rum Ortodoks Patrikhanesi Patriği Bartholomeos’un, Doğu Rum Kilisesinin ortaya koyduğu “eşitler arasında birinci” değerlendirmesiyle “ekümenik patrik” ve Fener Rum Patrikhanesinin de “Ekümenlik Merkezi” olarak dünyadaki Ortodoks mezhebi mensuplarının bir dini kurumu olarak görülmesi, başta Lozan Antlaşması olmak üzere, Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına aykırı bir uygulama olduğu açıktır.

1922 yılında Atatürk, Fener Rum Ortodoks Kilisesi’ni Türkiye’den çıkarmak için talimatlar vermiştir. Atatürk, 1 Aralık 1923’te Fener Rum Kilisesi’nin faaliyetlerini kontrol altına almak istemiş ve Fener Rum Kilisesi’nin baş papazına Türk olma zorunluluğu getirmiştir. Lozan Barış Antlaşması ile bir mübadele yapılmıştır. Ama üç bölge mübadele dışında tutulmuştur. Fener semtinde bulunan ve İstanbul Fener Rum Ortodoks Patrikhanesi, Gökçeada ve Bozcaada Hristiyan Ortodokslara hizmet vermekle sorumlu kılınmıştır. Ayrıca Atatürk, Fener Rum Kilisesi’nin “Ekümenik”lik veya uluslararası kurum olma tehlikesini görüp Patrikhaneyi, Fatih Kaymakamlığına bağlamıştır. Peki şimdi Trabzon’da bulunan tarihi Sümela Manastırı, İstanbul, Gökçeada ve Bozcaada sınırları içerisinde değildir. Dolayısıyla patriğin burada faaliyet yapması Lozan’a ve Atatürk’ün emirlerine de aykırıdır.

Fener Rum Ortodoks Patriği Bartholomeos, İsviçre’nin Bürgenstock Ukrayna Barış Konferansı’nda yer almış ve Bürgenstock Bildirisi’ni imzalamıştır. Bu toplantıda Fener Rum Ortodoks Patriği, ekümenik ilan eden açıklamalarda bulunmuştur. Sayın Dışişleri Bakanı o toplantıda Türkiye’yi temsilen bulunmuş ve tam karşısında Bartholomeos, “Ekümenik Patrik” yazılı bir tabelayla ve Türkiye Cumhuriyeti bayrağı yerine çift başlı “Bizans Kartalı” bayrağı ile yer almıştır. Ne yazık ki Bartholomeos, Lozan Anlaşması’na aykırı davranarak sözde “Ekümen” sıfatıyla geçmişte birçok devlet ricalini kabul etme yoluna da gitmiştir.

Bu bilgiler doğrultusunda;

1- Müze ve ören yeri statüsünde olan Sümela Manastırı’nda her yıl ayin düzenleme izni tarafınızca mı verilmektedir?

2- İstanbul'daki Fener Rum Ortodoks Kilisesi, Bozcaada ve Gökçeada Rum Ortodoks Kiliselerinde ayin yapabilme yetkisi verilmesine rağmen, on bir yıldan beri yapılan tüm ikazlara rağmen müze statüsünde olan Sümela Manastırı'nda neden ayin düzenleme izni verilmektedir?

3- Sümela Manastırı'nda bu ayinin yapılmasının siyasi bir amaca matuf olduğunu düşünüyor musunuz? Düşünüyor iseniz bundan sonraki yıllarda Sümela Manastırı'nda ayin izni verilmeyi düşünüyor musunuz?

4-Sümela Manastırı'nda düzenlenen ayin programı daha önceden Bakanlığınıza bildirilmekte midir? Bakanlık temsilci görevlendirmekte midir?

5-Bu yıl gerçekleştirilen ayinde, Yunan milli marşı çalınmış mıdır? Çalınmış ise ve size daha önceden program bildirilmiş ise neden böyle bir ayinde Yunan milli marşının çalınması engellenmemiştir?

